

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Име кандидата	Драгица Никодиновић
Уметничка област	Примењене уметности и дизајн
Име ментора	Зоран Блажина
Назив уметничког пројекта	"Запис" Цветног трга – визуелни идентитет; примена аналогног поступка као посебне вредности у графичком дизајну постиндустријског доба
Комисија за писање извештаја	Зоран Блажина, ред проф. Факултета примењених уметности у Београду, ментор Божидар Ђуровић, ред. професор, Факултет савремених уметности у Београду Ранко Бочина, ред. професор, Факултет примењених уметности у Београду Ивана Вељовић, ред. професор, Факултет примењених уметности Београду Марко Лађушић, ред. професор, Факултет примењених уметности у Београду
Датум седнице Наставно уметничко научног већа на којој је именована Комисија	
Број одлуке о именовању Комисије	

2. Биографија кандидата

Име презиме	Драгица Никодиновић
Место и датум рођења	Аранђеловац, 29.09.1986.
Адреса	Тирила и Методија 8/4, улаз Б2, Звездара, Београд
Телефон	069/2909268
E-mail адреса	gagaar@gmail.com

Драгица Никодиновић (1986) је дипломирала на Факултету примењених уметности у Београду 2011. године, на смеру графички дизајн, добивши звање мастер. Специјалистичке студије Реклама и медији је завршила 2013. године на Факултету драмских уметности, где стиче и интернационалну диплому МБА у области маркетиншких комуникација (MBA in Marketing communication).

Још за време студија, од 2008. године је била запослена на позицији графичког дизајнера и арт директора у фирмама Rapsody Group 2008 – 2012. и Фриком АД 2012 – 2014. На предлог професора Факултета примењених уметности 2011. године је послата на тромесечну стручну праксу у Париз, агенцију Ламтар (Lamtar), обављајући функцију дизајнера, и радећи на пројектима реномираних хотела и фармацеутских кућа. Од 2012. године оснива дизајн студио График Бист (Graphic Beast) у коме је до данас створено и редизајнирано стотине визуелних идентитета за домаће и стране клијенте.

2014 – 2020. године је радила на позицији Арт директора на телевизији О2 (Радио дифузно предузеће Б92), обављајући послове арт дирекције и дизајна за телевизије Прва, О2, портале обе телевизије (b92.net и prva.rs), као и за све кабловске канале Антена групације.

Добитница је више награда из области дизајна и примењених уметности од којих су најзначајније: годишња награда жирија Дизајн секције УЛУПУДС-а 2018. године за пројекат *Пиво за друштво*, трећа награда на Међународном конкурс за *Национални идентитети Црне Горе* 2016. године, као и прва награда за *Допринос култури и уметности града Аранђеловца* 2012. године.

Током досадашњег уметничког рада учествовала је на многобројним заједничким изложбама у земљи и иностранству и имала је част да буде у организацији изложби поводом 100 година од рођења Милене Павловић Барили у Риминију и Београду током 2009. године. Учествовала је на више семинара, радионица, конференција и предавања о графичком дизајну. Стални је члан УЛУПУДС-а од 2013. године.

У току 2019. је имала прилике да учествује у стварању смера *Дигитални медији* у приватној уметничкој школи Артмедиа, који је по први пут акредитован у нашој земљи, кроз осмишљавање концепта и писања стручних програма. Од 2021. ради као предавач у истоименој школи.

Колективне изложбе (избор):

ГРИФОН, изложба изабраних радова, галерија Графички колектив, Београд, 2021.
Годишње изложба Дизајн секције УЛУПУДС-а, галерија СКЦ, Београд, 2015-2021.
48. Мајска изложба, галерија РТС, Београд, 2016.
Изложба дизајн секције, галерија Сингидунум, Београд, 2014.
Љубав и мода, Арт галерија, Београд, 2014.
45. Мајска изложба, галерија Еуросалон, Андрићев венац Београд, 2013.
Јубилеј, 60 година УЛУПУДС-а, галерија Еуросалон, Београд, 2013.
Изложба новопримљених чланова, Мала галерија УЛУПУДС, Београд, 2013.
Диплома 2010, Музеј примењених уметности, Београд, 2010.
Одраз, нова значења. Милена Павловић Барили, МПУ, Београд, 2010.
Сава Лајф (Sava Life), Музеј примењених уметности, Београд, 2009.
Милена Павловић Барили, Београдско драмско позориште, Београд, 2009.
Милена Павловић Барили, Римини, Италија, 2009.
Урбане провокације, галерија Сингидунум, Београд, 2009.
Мали принц, 65 година међу нама, Светско бијенале студентског постера, Нови Сад, 2008.
Портрети, Кућа Ђуре Јакшића, Скадарлија, Београд, 2007.

Самосталне изложбе:

Запис Цветног трга – визуелни идентитет, докторски уметнички пројекат, галерија Градске општине Врачар, Београд, 2021.

Најзначајније награде и признања за уметнички рад:

Годишња награда жирија Дизајн секције УЛУПУДС-а, пројекат Пиво за друштво, октобар 2018.
Треће место на међународном конкурс, Национални идентитет Црне Горе, у организацији Министарства економије Црне Горе, јануар 2016.
Прва награда за Допринос култури и уметности општине Аранђеловац, август 2012.
Специјална награда за комплетан пројекат на конкурс Sava life, 2009.
Финалиста конкурса World Biennale of student posters, Мали принц, 65. година међу нама, 2008.

Чланство у струковним удружењима:

Стални члан, УЛУПУДС, од 2013.

Организација изложби:

Одраз, нова значења - Милена Павловић Барили, МПУ, Београд, 2010.
Милена Павловић Барили, Римини, Италија, 2009.
Милена Павловић Барили, Београдско драмско позориште, Београд, 2009.

Педагошки рад:

Предавач на предмету Дигитални медији, уметничка школа Артимедиа, Београд, 2021.

Креирање наставног програма за предмет Графички дизајн у приватној уметничкој школи Артимедиа, Београд, 2019.

Емисије у којима су репродукована дела / објављени интервјуи:

Радио Б92, гост код Игора Бракуса, разговор о изложби Одроз, нова значења - Милена Павловић Барили, Београд, 2010.

Чланство у жиријима:

Create the Future, Siemens, мултимедијалне презентације на тему Моја школа, интелигентна зграда (My school, intelligent building), Београд, 2009.

Реализовани пројекти (избор):

Арт дирекција и дизајн шпице за Вести на Прва ТВ, Београд, 2019.

Арт дирекција и дизајн графике за Вести, на Прва ТВ, Београд, 2019.

Дизајн визуелног идентитета outdoor, принт и интернет кампање, редизајн телевизије Б92 у О2, телевизија О2, 2017.

Арт дирекција и дизајн шпице за вести, емисија Вести О2, телевизија О2, 2017.

Арт дирекција и дизајн кампања и промо материјала за више реализованих емисија Прва ТВ, Б92, О2 и осталих канала у оквиру Антена и Коперникус групе, 2015-2020.

Дизајн каталога и корпоративног материјала, компанија Фриком, 2012 – 2014.

Арт дирекција и дизајн шау картона, компанија Фриком, 2012 – 2014.

Арт дирекција и дизајн у оквиру више бренд кампања, Фриком, 2012 – 2014.

Дизајн каталога изложбе уметничког стваралаштва вајара, Горан Чпајак, Београд, 2013.

Дизајн визуелног идентитета, Специјалистичке студије Реклама и Медији, Факултета драмских уметности, Београд 2012.

Визуелни идентитет, Савез студената електротехничког факултета, 2011.

Дизајн визуелног идентитета изложбе, Одроз, нова значења, Милена Павловић Браили, Музеј примењених уметности, Београд, 2010.

Дизајн визуелног идентитета изложбе, Профил, Београд, 2010.

Дизајн промотивног материјала, креаторка Јована Јовановић, Belgrade Fashion Week, 2010.

Визуелни идентитет, семинар студената Факултета политичких наука, Копоник, 2010.

3. Детаљна анализа уметничког пројекта кандидата

Докторски уметнички пројекат *"Запис" Цветног трга – визуелни идентитет; примена аналогног поступка као посебне вредности у графичком дизајну постиндустријског доба*, представља новопроектовани визуелни идентитет градског трга, инспирисан симболима који се на њему налазе, за чију израду и примену су комбиноване аналогне и дигиталне технике рада. Основни уметнички циљ оваквог начина рада је да покаже због чега и на које начине аналогни поступак представља додатну вредност у дигиталном добу где софтвер заузима значајно место у стварању и реализацији пројекта графичког дизајна. Намера аутора је да новопроектовани визуелни идентитет буде интегрисани део јавног простора, који ће на оригиналан начин комуницирати и привлачити пролазнике и туристе.

Докторски уметнички пројекат аутора Драгице Никодиновић се састоји од писаног-теоријског дела рада и уметничког пројекта презентованог кроз књигу графичких стандарда, пратеће радове и плакате приказане на изложби. Писани део обухвата истраживања, анализу, опис процеса, израде и јавне презентације рада са пратећим илустрацијама и фотографијама, подељен у седам повезаних целина. Поред апстракта на српском и енглеском језику, у уводним поглављима описује се почетна инспирација за настанак рада, предмет и циљ уметничког пројекта. Представљене су основне поставке рада као и методолошки оквири истраживања.

Кроз теоријско полазиште рада кандидаткиња наводи текстове водећих теоретичара нових медија, у којима образлажу свој став, дајући одговор на питање због чега се ми као друштво нисмо одрекли аналогног поступка у стваралаштву. Ова разматрања су везана за положај и примену графичког дизајна у постиндустријском периоду. Анализиран је аналогни и дигитални процес рада са намером да се уоче вредности и последице које остављају на сама решења графичког дизајна. Бави се предностима и манама оба поступка, обећањима које нам даје развој технологије, софтвера и нових медија, наводећи савремене проблеме стварања оригинала и приказујући студије који се односе на питања идентитета у дигиталном добу.

Са великом пажњом је истражена историја Цветног трга у Београду од средине деветнаестог века до данас, анализирајући његове фазе развоја као урбаног топонима заједно са социолошким аспектима који су обликовали ово место као минијатурну градску агору. Историјски осврт и препознавање симбола овог локалитета представља основно полазиште и инспирацију за стварање уникатних естетских форми визуелног идентитета Цветног трга. Запажања аутора која су проистекла из ових чињеница постају основа за структуру самог рада.

Анализа докторског уметничког пројекта обухвата визуелна истраживања, дизајн и процес стварања заштитног знака и дефинисање визуелног идентитета, описује реализацију књиге стандарда и презентацију решења на изложби докторског уметничког пројекта. Инспирисан

историјом Цветног трга и симболом храста, креиран је асоцијативан лого вишеструког значења, служећи се предностима оба принципа рада. Лого је представљао основу за стварање визуелног идентитета Цветног трга, који је приказан у оквиру књиге графичких стандарда. Полазећи од чињенице да су графичке комуникације једно од најмоћнијих средстава савремене комуникације, аутор је уочио неопходност да примена идентитета добије и проширену функцију. Поред обавезних сегмената које књига графичких стандарда треба да садржи, визуелни идентитет је презентован и на примерима примене у јавном простору, кроз пратеће промотивне материјале и предлоге за промовисање догађаја од општег значаја. Основни уметнички циљ је да се покаже на који начин аналогни поступак представља додатну вредност у просторној примени визуелног идентитета Цветног трга, водећи рачуна о суштинским вредностима овог простора.

Докторском уметничком изложбом која је одржана у оквиру галеријског простора Градске општине Врачар, у периоду од 01. до 08.11.2021. године, обухваћене су најбитније фазе стварања идентитета, анализе, примене и истраживања у шта су се посетиоци могли уверити.

На изложби су јавности представљени ауторски уметнички радови:

- Књига графичких стандарда "Запис Цветног трга" – визуелни идентитет, димензија 30x30цм, штампана у пуном колору на 148 страна, са тврдим повезом и омотом од пауса папира
- петнаест штампаних плаката формата Б1 (100x70цм) који презентују најважније фазе анализе и истраживања, стварања заштитног знака и сегмената примене и реализације пројекта,
- четири штампана плаката формата Б1 (100x70цм) осмишљени за потребе промотивне кампање будућих манифестација и догађаја,
- осам мањих штампаних формата (30x30цм) са приказом примене заштитног знака у различитим материјалима и техникама израде,
- реалистични приказ биофилне примене знака у маховини (50 x 50цм),
- реалистични приказ примене знака у везу (пречника 28цм).

Посетиоци су имали прилике да се упознају са темом, истраживањем и реализацијом пројекта. Изложба је осмишљена тако да постепено уводи и упознаје посматрача са најважнијим чињеницама које су проистекле из теоретског и практичног дела истраживања. Наглашени су симболи Цветног трга који су представљали идеју за стварање визуелног идентитета. Представљене су скице аутора у коме се приказују почетне фазе стварања заштитног знака кроз аналогни поступак, али и даље фазе разраде знака где су примењени дигитални алати као неизоставни део савременог процеса израде логоа. Даљи развој идентитета је представљен кроз плакате пиктограма, примене идентитета на пословним папирима и на промотивном материјалу. Ради лакшег поређења техника израде, прикази примене знака у материјалу су штампани на мањим форматима, у низу. Постер манифестације и догађаја чине симбиозу ликовно-графичких елемената, боја и типографије идентитета примењених у контексту промотивних догађаја који би

били осмишљени у циљу промоције Цветног трга.

Други део изложбе посвећен је просторној примени визуелног идентитета у градској целини, где је на визуалима верно представљено и описано на који начин неки од ових поступака се могу перципирати као додатна вредност. Посебну пажњу привукла су два реалистично изведена рада, заштитни знак у маховини и заштитни знак изведен у техници веза. Посетиоци су на тактилан начин могли да осете заштитни знак као производ уметничко истраживачког пројекта, изведен у материјалу, и да се на тај начин боље повежу са формом и симболиком коју заштитни знак носи. У склопу изложбе на два постаamenta постављена је књига графичких стандарда, штампана у високом квалитету, како би се посетиоци изложбе упознали и информисали о комплетном развоју и реализацији визуелног идентитета "Запис" Цветног трга. Овом поставком радова на поменутој изложби је заокружен практични део докторског уметничког пројекта.

На основу свега приказаног. може се закључити да овај пројекат представља ново полазиште у приступу, разумевању процеса стварања и примене визуелног идентитета у јавном простору, чиме нуди иновативност у стваралачкој пракси графичких дизајнера. Уметничко достигнуће практичног дела пројекта представља резултат темељно истражене теме и досадашњег искуства аутора у области графичког дизајна и различитих ликовних дисциплина. Из свега наведеног може се закључити да кандидаткиња својим радом оправдава циљ докторског уметничког пројекта.

4. Оцена остварених резултата

Докторски уметнички пројекат Драгице Никодиновић, "Запис" Цветног трга – визуелни идентитет; примена аналогног поступка као посебне вредности у графичком дизајну постиндустријског доба, је имао за циљ да покаже комплетан процес стварања визуелног идентитета и његове интеграције на простору градског трга. Укључивањем аналогног поступка у реализацији овог пројекта и његове примене понуђен је нов приступ раду који је као резултат допринео постизању посебне вредности у решењима графичког дизајна постиндустријског доба. На основу тога можемо рећи да овај рад припада области примењене уметности и дизајна, уже посматрајући заједничком простору предмета Графичке комуникације и Мали урбанизам и хортикултура. Пројектовање визуелног идентитета минијатурне агоре, назване Цветни трг захтевало је колоплет најразличитијих знања које свакако не припадају само домену визуелних комуникација.

Кандидаткиња је на креативан и несвакидашњи начин користећи предности аналогног и дигиталног поступка рада створила нови визуелни идентитет Цветног трга. Инспирисана симболима којима предњачи лист храста лужњака, најстаријег дрвета у Београду, који се на овом

тргу налази већ више од 200 година, створила је заштитни знак као основу визуелног идентитета. Прецизно осмишљен план писаног дела рада, читаоца постепено уводи у тематику, образлажући идеју, наводећи актуелна теоријска истраживања, анализирајући предности и мане различитих приступа раду и наводећи историјске чињенице које су битне за овај простор. Кроз упознавање са основним симболима Цветног трга, створена је и почетна инспирација за практични део докторског уметничког пројекта. Водећи рачуна о амбијенталним вредностима овог простора, креирана су решења коришћењем и комбинацијом различитих материјала и поступака израде.

Овај рад не представља само очекивану књигу графичких стандарда, са задатим применама и апликацијама идентитета, већ описује комплексно и слојевито истраживање у домену графичких комуникација и проналажење алтернативних путева реализације кроз неочекиване просторе и медије. Аналогна примена знака и идентитета у различитим материјалима доказује да се на овај начин може подарити додатна вредност решењима графичког дизајна постиндустријског периода. Управо кроз осмишљене манифестације на Цветном тргу, персонализоване поклоне, аутентичне сувенире и просторна решења попут зелених анимираних билборда и вертикалних башти је добијен простор за оригиналну примену визуелног идентитета.

Из тог разлога овај рад несумњиво представља допринос савременим графичким комуникацијама и може инспирисати друге ауторе на шире сагледавање могућности унутар ове уметничке области.

5. Критички осврт комисије

Анализом докторског уметничког пројекта Драгице Никодиновић, *"Запис" Цветног трга – визуелни идентитет; примена аналогног поступка као посебне вредности у графичком дизајну постиндустријског доба*, можемо закључити да је полазиште кандидаткиње уствари тежња ка проналажењу посебне или додатне вредности у процесу рада графичког дизајна у постиндустријском добу. У току рада су истраживане и приказане особености дигиталног доба које директно утичу на процес рада графичких дизајнера. Може се закључити да га карактерише доминантност употребе софтвера у начина рада графичких дизајнера, чиме се скраћује време израде. Посматрањем из другог угла, стиче се утисак да овако креирана решења губе на уметничкој вредности, садржајности и оригиналности. Управо из тог разлога аналогни поступак представља алтернативну приступ у процесу стварања, израде и примене визуелног идентитета Цветног трга.

Инспирација за заштитни знак је проистекла из симбола и историјских чињеница које одређују овај простор. Новим идентитетом Цветни трг је добио јасне графичке комуникације које

га описују на савремен начин, чувајући његова основна обележја. Поред тога што га представљају атрактивније, позиционирајући га високо из уметничког и медијског угла и уклопивши га у савремене тржишне комуникације кроз нове технологије. На овај начин трг може постати интегрисани део градске агоре, које ће визуелно комуницирати са будућим посетиоцима овог трга. Поред заштитног знака, креирањем система пиктограма у оквиру визуелног идентитета је наглашена битност симбола Цветног трга који га одређују. Они говоре о његовој историји, традицији и посебности. Креирани су као сложене линијске форме које у потпуности стилски одговарају решењу логоа. Процес стварања пиктограма је имао исти ток, од аналогног цртежа до дигиталног знака, на исти начин као и при креирању заштитног знака. У току израде водило се рачуна да креирани пиктограми садрже ликовне елементе које и заштитни знак поседује: дебљина и врста линије, закривљеност форме, боје и белине. Кандидаткиња је користила претходна искуства и знања у реализацији визуелног идентитета и креирања књиге стандарда, при аплицирању заштитног знака и пратећих графичких комуникација. Посебна пажња је посвећена избору материјала и техника штампе при изради детаља како би се обезбедио тактилни доживљај.

Ауторска изложба Драгице Никодиновић је потврда уметничког и теоријског истраживања, која је показала сву оригиналност и вредност овог уметничког пројекта. Тиме је и практично доказана основна теза, која је кандидаткињу квалификовала за академско и уметничко звање доктора уметности.

6. Закључак са образложењем доприноса пројекта уметности

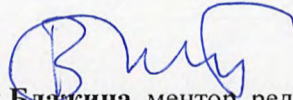
На основу анализе садржаја и дискусије у вези са докторским уметничким пројектом Драгице Никодиновић, *"Запис" Цветног трга – визуелни идентитет; примена аналогног поступка као посебне вредности у графичком дизајну постиндустријског доба*, чланови комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта са задовољством предлажу Наставно уметничком већу Факултета примењених уметности у Београду, и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвате овај извештај и покрену процедуру за јавну одбрану дисертације кандидаткиње Драгице Никодиновић.

Уметничко-истраживачки допринос овог пројекта лежи у томе што он представља вредан производ и помак на пољу визуелних комуникација у Србији, јер нуди нетипичан приступ изради визуелног идентитета јавног простора у дигиталном добу. Поред аналогног поступка који је употребљен у процесу стварања идентитета дајући му посебну вредност, аутентичност рада можемо препознати и кроз коришћење биофилног дизајна у оквиру примене заштитног знака у јавном простору и кроз иновативне начине оглашавања као што је приказано на решењима зелених билборда.

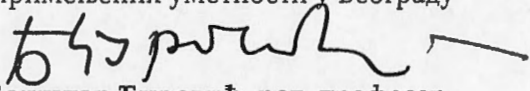
Комисија је закључила да је кандидаткиња Драгица Никодиновић успешно реализовала практични део пројекта изложбом која је организована у Галерији општина Врачар на којој су представљени радови високог квалитета у идејном, естетском и продукционом смислу. У писаном делу рада је на јасан и недвосмислен начин образложена почетна теза рада као и процес истраживања и реализације докторског уметничког пројекта. Очекује се да ће овај рад послужити не само као инспирација струци у процесу израде будућих пројеката у оквиру области графичких комуникација посматрајући аналогни поступак као неисцрпни потенцијал, већ и да ће својим квалитетом указати на значај и вредност процеса теоретског и емпиријског истраживања и стварања шире слике, пре ступања у процес и реализацију решења графичког дизајна.

Новопројектовани примењени свет Драгице Никодиновић под називом *"Запис" Цветног трга – визуелни идентитет; примена аналогног поступка као посебне вредности у графичком дизајну постиндустријског доба*, испуњава све утилитарне и концептуалне критеријуме које можемо назвати помаком у домену визуелних комуникација.

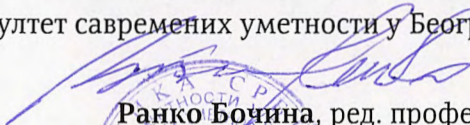
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

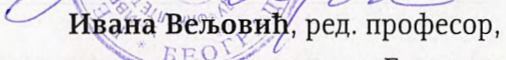

Зоран Блажина, ментор, ред проф.

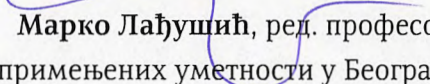
Факултет примењених уметности у Београду

Божидар Буровић, ред. професор,

Факултет савремених уметности у Београду

Ранко Бочина, ред. професор,
Факултет примењених уметности у Београду

Ивана Вељовић, ред. професор,
Факултет примењених уметности Београду

Марко Лађушић, ред. професор,
Факултет примењених уметности у Београду